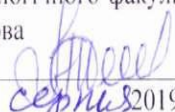

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра технології виробництва продукції тваринництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан біолого-технологічного факультету
доцент І.О. Балабанова

“28” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ТВАРИННИЦТВА

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень другий (магістерський)
(бакалавр, магістр)
спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація (освітня програма) «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
(назва спеціалізації)
факультет біолого-технологічний
(назва факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма _____ дисципліни «Основи тваринництва» _____ для
(назва навчальної дисципліни)
здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
назва освітньої програми) (шифр і назва спеціальності)

Розробники: канд. с.-г. н., доцент Пелих Н.Л.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри _____ ТВПТ
Протокол № 1 від 27 серпня 2019

Схвалено методичною комісією факультету
Протокол № 1 від 28 серпня 2019

Схвалено на Вченій раді факультету __БТФ_____
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року

Завідувач кафедри _____ (підпис)
« 27 » серпня 2019 року

(О.В. Ведмеденко)
(прізвище та ініціали)

© Пелих Н.Л., 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 21 «Ветеринарна медицина»	Вибіркова	
	(шифр і назва)		
Змістовних частин - 2	Спеціальність	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» (шифр і назва)	1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 135		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -4 самостійної роботи здобувач вищої освіти -4	Освітній рівень: другий (магістерський)	30 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		38 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		67 год.	- год.
		Індивідуальні завдання:	
- год.			
		Вид і форма контролю:	
		залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання -

для заочної форми навчання -

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета ознайомити студентів з різними галузями тваринництва та їх веденням; надати студентам можливість вибрати для себе спеціалізацію в тваринництві. Вивчити народно - господарське значення тваринництва, біологічні особливості тварин, екстер'єрні та конституційні особливості в зв'язку з їх напрямком продуктивності і економічною ефективністю ведення галузі тваринництва.

Завдання навчити студентів оцінювати продуктивні якості сільськогосподарських тварин, визначати потребу в кормах, оперувати показниками відтворення стада.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- історію розвитку продуктивного тваринництва та зооветеринарної освіти;
- біологічні особливості с.г. тварин та птиці, що обумовлюють рівень продуктивності;
- основи кормовиробництва;
- особливості годівлі с.г. тварин і птиці;
- закономірності росту і розвитку с.г. тварин;
- технологію як науку і практику виробництва продукції тваринництва;
- зв'язок продуктивності сільськогосподарських тварин з їх годівлею;
- облік продуктивності с.г. тварин;

вміти:

- оцінювати екстер'єр с.г. тварин і птиці;
- визначити показники продуктивності сільськогосподарських тварин;
- використовувати основні дані відтворення стада для виробничого планування;
- користуватися матеріалами зоотехнічного та технічного обліку для аналізу економічної ефективності галузі тваринництва.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1 *Технологія виробництва продукції тваринництва*

Тема 1. Вступ. Значення тваринництва в житті людини

Серед системоутворюючих факторів в сільському господарстві необхідно охарактеризувати: біологічні системоутворюючі фактори тваринництва та роль тварин в цієї системі; природно – кліматичні системоутворюючі фактори тваринництва, їх основні види та вплив на вибір системи ведення галузі; організаційно – господарські системоутворюючі фактори тваринництва, їх основні показники та особливості тваринницьких підприємств в Україні; соціально – демографічні системоутворюючі фактори тваринництва, дуалістична роль людини в системі; науково – технічні системоутворюючі фактори тваринництва, пов'язати їх вплив на проблему виснаження генофонду тварин; політичні системоутворюючі фактори тваринництва, проблеми використання політичних методів для підвищення економічної ефективності та конкурентоздатності тваринництва.

Тема 2. Основи кормовиробництва.

Залежно від природно - економічних умов, способів використання кормів та утримання худоби виділяють такі системи тваринництва: пасовищна, пасовищно-стійлова (стійлово-пасовищна) і стійлова.

При відгінно-пасовищній системі, як більш інтенсивній формі ведення пасовищного тваринництва, частина поголів'я (вівці, молодняк великої рогатої худоби) перегонять протягом року з одних сезонних пасовищ на інші. Культурно-пасовищна система поєднує цілорічне пасовищне утримання худоби на природних або поліпшених кормових угіддях з активним втручанням людини у виробничі процеси (догляд, годівля, розведення) в найбільш відповідальні періоди. Стейлово-пасовищна або пасовищно-стейлова (залежності від тривалості періоду), система виникла в районах, де цілорічне випасання худоби неможливе через природні умови, і тому зимова годівля тварин і догляд виконується людиною. Стейлова система характеризується високим рівнем втручання людини у виробничі процеси, що веде до збільшення затрат праці і засобів, які окупляться відповідно виходом продукції на голову худоби і гектар кормової площі.

Тема 3. Годівля с.т тварин і птиці

Термін "технологія" - сукупність методів і способів, де використовуються будь-які знання, матеріали, навички, які застосовуються для створення якогось продукту. В тваринництві технологія – це сукупність методів і способів, що забезпечують отримання певної тваринницької продукції. Відповідно, розрізняють технологію утримання, вирощування, годівлі, відтворення та використання тварин, переробки тваринницької продукції та інше. Будь – яка технологія в тваринництві починається з вибору способів утримання тварин.

Ступінь реалізації генетичного потенціалу тварин. Поряд з оптимальним енергетичним рівнем годівлі тварин важливе значення має достатнє забезпечення їх протеїном та вуглеводами. Велике значення в годівлі тварин, особливо жуйних, мають клітковина, цукор та крохмаль. Споживання води залежить від виду, віку, продуктивності та використання тварин, а також від типу годівлі та якості води. Відхід життєдіяльності тварин – гній після компостування стає перегноем,

комплексним органічним добривом, яке включає практично всі поживні елементи, необхідні для росту рослин – азот, фосфор, калій, кальцій, магній, сірку, а також мікроелементи – марганець, мідь, бор, залізо, молібден, кобальт та інші.

Науково - технічний прогрес в тваринництві: удосконалення існуючих порід і виведення нових більш високопродуктивних порід, створення міцної кормової бази, впровадження новітніх ресурсозберігаючих технологій; автоматизація і механізація всіх виробничих процесів; ветеринарна безпека; зниження витрат кормів і людської праці на одиницю тваринницької продукції; впровадження досягнень біотехнології.

Тема 4. Технологія виробництва продукції свинарства

Система тваринництва — це склад і співвідношення його галузей, а також сукупність технічних, зооветеринарних та організаційно-економічних заходів ведення виробництва, спрямованих на збільшення обсягів продукції тваринництва і підвищення його ефективності.

До технічних заходів (елементів) системи належать будівлі, споруди для утримання худоби, система машин і механізмів для виконання виробничих процесів, первинної переробки продукції та ін. Зооветеринарні заходи включають організацію відтворення стада, поліпшення племінних якостей тварин, способи їх утримання, тип годівлі, засоби захисту тварин від хвороб та ін. До організаційно-економічних заходів належать обґрунтування спеціалізації тваринництва, структури стада та щільності поголів'я худоби, розмірів ферм і комплексів, розміщення їх на території господарства, організації і оплати праці, планування розвитку галузей, внутрішньогосподарські та міжгосподарські зв'язки тощо.

Свинарство - друга за значенням галузь тваринництва в Україні. Свинарство є однією з ефективних галузей тваринництва, яка забезпечує населення цінними продуктами харчування, такими як м'ясо і сало. Після забою залишаються побічні продукти – шкури, щетина, кишки, кров тощо, які використовуються як сировина для подальшої переробки. Цінним органічним добривом є гній (до 1 тони гоню).

Для свиней характерні скоростиглість та багатоплідність, які дають можливість за короткий період отримувати від них значно більше м'яса. Жир свиней має цінні харчові якості, містить усі незамінні жирні кислоти (лінолеву, ліноленову, арахідонову) і перетравлюється в організмі людини на 96 – 98%, що становить його в один ряд із вершковим маслом.

Тема 5. Технологія виробництва продукції вівчарства

Вівчарство поширене, головним чином, у Карпатах та степу, особливо південному. Основними видами продуктів вівчарства є: м'ясо і жир. Баранина належить до цінних продуктів харчування людини і характеризується добрими смаковими, ароматичними та дієтичними властивостями. Високою енергетичністю і незначним вмістом холестерину відрізняється жир овець.

Молоко - за вмістом поживних речовин молоко овець значно перевищує інших с.г. тварин. Широко використовується для виготовлення бринзи, твердих сирів і кисломолочних продуктів. Сировина для легкої промисловості - вовна, овчина, смушки.

Тема 6. Технологія виробництва продукції птахівництва

Птахівництво розвинене в усіх регіонах. Розводять гусей, курей, індиків. Вона є найбільш скоростиглою галуззю. Від птиці отримують високоякісні

продукти харчування – м'ясо, яйця, які характеризуються високою поживністю, відмінними дієтичними і смаковими якостями. До складу протеїну яйця входять усі незамінні амінокислоти в найсприятливішому співвідношенні для підтримання життєвих процесів організму людини. Перетравність його становить 96 – 98%. У складі яйця містяться майже всі вітаміни, вміст яких залежить від наявності їх у кормах. За кількістю віт. А жовток яйця поступається тільки печінці. Споживання одного яйця задовольняє потреби людини в вітамінах на 10 – 50%.

Сучасний тваринницький комплекс - це штучно створена складна біологічна і біоінженерна система. У багатьох випадках ветеринарно-профілактичні заходи підлаштовуються до неї. Необхідним елементом ветеринарної технології в промисловому тваринництві, окрім системи протиепізоотичних заходів, являється диспансеризація, тобто можливість постійно стежити за станом здоров'я усього поголів'я. При цьому треба враховувати основні показники загальною не специфічності резистентності, обміну речовин, а також імунобіологічного стану тварин. Відомо, що масові захворювання найчастіше виникають на тлі зниження резистентності і імунобіологічного стану тварин, особливо молодняка.

Тема 7. Технологія виробництва молока і яловичини

Скотарство - одна з найважливіших галузей тваринництва. За співвідношенням виробленої продукції розрізняють кілька напрямків скотарства: молочне; м'ясне; м'ясо-молочне скотарство поширене в тих районах, де в кормовій базі переважають висококалорійні корми (стєпова, посушлива зона, де трави влітку висихають); молочно-м'ясне скотарство характерне для районів інтенсивного землеробства з високою часткою посівних площ кормових культур, а також сіножатей і пасовищ.

В сучасних умовах конкуренції сільськогосподарські підприємства, які виробляють продукцію тваринництва, і переробні підприємства, мають загальну мету: виробництво високоякісної, конкурентоспроможної продукції. До основних вимог подальшого розвитку вищезазначеного комплексу належить впровадження високоефективних технологій, які дозволять максимально використовувати сировину на виробництво конкурентоспроможної харчової, кормової та технічної продукції й оснащення підприємств сучасним ефективним устаткуванням. Так, в переробці молока розрізняють такі види продуктів: 1. Продукти сепарації молока: вершки – відокремлені від основної маси молочні жири. 2. Кисломолочні продукти - засвоюються багатьма значно простіше і, як результат, значно цінніші для більшої частини населення. 3. Сири складають особливу групу молочних продуктів. Високотехнологічні молочні продукти. М'ясні продукти поділяють на два види. Перший - це сирі м'ясні продукти з натурального м'яса: сирокочені ковбаси, окіст, корейка, грудинка, карбонат. Ці продукти для збереження і додання смаку засолюють і коптять. Інший вид м'ясних продуктів - це певним чином перероблене м'ясо. Залежно від технології виготовлення продукт з шпиком може бути солоним, вареним, запеченим, копченим, варено-копченим, копчено-запеченим, смаженому, стерилізованому, іншому виді.

Тема 8. Технологія виробництва продукції бджільництва

Історично бджільництво в Україні було важливим промислом. Ще за часів Київської Русі на її території було приблизно 50 млн. бджолиних сімей, приблизно така кількість сімей сьогодні налічується в світі. Наша держава входить до першої

п'ятірки як за чисельністю бджолиних сімей, так і виробництвом продукції.

Тема 9. Конярство

Значення коней у народному господарстві держави має комплексний характер. Робочо-користувальне конярство. Племінне; спортивне; продуктивне (молоко – кумис, м'ясо). М'ясо використовують в харчуванні. Воно є незамінним компонентом у виготовленні високосортних ковбас. Жир коней вважають дієтичним, оскільки він багатий на жирні кислоти (ліолева, ліоленова, арахідонова), які позитивно впливають на обмін холестерину в організмі людини й запобігають розвитку атеросклерозу.

Прикладене (цирк, кінематографія, для медичної та біологічної промисловості). Кров жереб них кобил використовують для виготовлення сироватки жеребної кобили (СЖК), що стимулює у корів і вівцематок виділення додаткових яйцеклітин і полегшує запліднення.

Тема 10. Технологія виробництва продукції аквакультури

Це високодохідна галузь тваринництва. Розвивається майже в кожному господарстві де є ставок, озеро чи інші водойми.

М'ясо риби відноситься до дієтичних продуктів харчування. На даний момент в країні склалися чотири основні форми рибництва: ставове; індустріальне (тепловодне); озерне; прибережно – морське.

Тема 11. Технологія виробництва продукції кролівництва та звідництва

Розвивається в Україні звірівництво. З хутрових звірів на спеціалізованих фермах і звірогосподарствах розводять сріблясто-чорну лисицю, норку, голубого песця, нутрію. У лісостепових і лісових областях поширене кролівництво, яке дає вдвічі більше м'яса, ніж вівчарство.

Хутрове звідництво є основним джерелом постачання шкурок норок, лисиць і песців для хутрової промисловості країни та експорту. Останнім часом воно набуло певних здобутків і тенденцій розвитку в культурі с/г виробництва. Особливо інтенсивно звідництво почало розвиватися з удосконаленням систем утримання, розведення та годівлі звірів. Значно розширився асортимент шкурок. Розпочато впровадження нових об'єктів хутрового звірівництва: фресок, лисиці – вогнівки, шин шили, ондатри.

Тема 12. Не традиційні галузі тваринництва

Шовківництво добре розвинуте в степових і частково в лісостепових областях. Виробництво натуральних шовкових тканин. Основну кількість коконової сировини дають: Запорізька, Одеська, Дніпропетровська, Миколаївська.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина 1. Кормовиробництво та годівля с.г. тварин												
Тема 1. Вступ. Значення тваринництва в житті людини	8	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Основи кормовиробництва	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3 Годівля с.г. тварин і птиці	16	2	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Змістова частина 2. Технологія виробництва продукції тваринництва												
Тема 4. Технологія виробництва продукції свинарства	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 5 Технологія виробництва продукції вівчарства	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Технологія виробництва продукції птахівництва	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Технологія виробництва молока і яловичини	20	4	10	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Технологія виробництва продукції бджільництва	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 9. Конярство	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Технологія виробництва продукції аквакультури	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Технологія виробництва продукції кролівництва та звідництва	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Не традиційні галузі тваринництва	8	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Усього годин	135	30	38	-	-	67	-	-	-	-	-	-

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Значення тваринництва в житті людини	2
2	Основи кормовиробництва	2
3	Годівля с.т тварин і птиці	2
4	Технологія виробництва продукції свинарства	4
5	Технологія виробництва продукції вівчарства	2
6	Технологія виробництва продукції птахівництва	2
7	Технологія виробництва молока і яловичини	4
8	Технологія виробництва продукції бджільництва	2
9	Конярство	2
10	Технологія виробництва продукції аквакультури	2
11	Технологія виробництва продукції кролівництва та звідництва	2
12	Не традиційні галузі тваринництва	4
	Разом	30

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка с. – г. тварин за конституцією та екстер'єром	2
2	Оцінка поживності кормів	2
3	Годівля тварин різних видів	4
4	Розрахунок потреби в кормах для с.-г. тварин	4
5	Ріст і розвиток тварин	2
6	Розрахунок відтворних якостей свиноматок	2
7	Оцінка молочної продуктивності корів	4
8	Складання планів парувань, запусків і отелення	2
9	Оцінка м'ясної продуктивності с. – г. тварин	2
10	Складання плану парування, запусків та отелення корів	2
11	Оцінка яєчної продуктивності	2
12	Оцінка вовнової продуктивності овець	2
13	Породи і масті коней	
14	Оцінка якості меду	2
15	Оцінка продуктивності рибництва	2
16	Годівля кролів	2
Разом		38

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Види сільськогосподарських тварин. Продукція, що від них одержують	2
2.	Значення тварин у житті людини	2
3.	Видатні вчені, які зробили вагомий вклад у розвиток скотарства в Україні	2
4.	Видатні вчені, які зробили вагомий вклад у розвиток свинарства в Україні	2
5.	Видатні вчені, які зробили вагомий вклад у розвиток вівчарства в Україні	2
6.	Видатні вчені, які зробили вагомий вклад у розвиток конярства в Україні	2
7.	Видатні вчені, які зробили вагомий вклад у розвиток птахівництва в Україні	2
8.	Видатні вчені, які зробили вагомий вклад у розвиток бджільництва в Україні	2
7.	Народногосподарське значення скотарства	2
9.	Народногосподарське значення свинарства	2
10.	Народногосподарське значення вівчарства	2
11.	Народногосподарське значення конярства	2
12.	Народногосподарське значення птахівництва	2
13	Народногосподарське значення рибництва	2

1	2	3
14.	Народногосподарське значення бджільництва	2
15.	Тривалість життя та рекордна продуктивність с.г. тварин	2
16.	Перспективні не традиційні галузі тваринництва	2
17.	Значення тваринництва у сільському господарстві	2
18.	Походження сільськогосподарських тварин	2
19.	Коротка історія розвитку селекції сільськогосподарських тварин і риби	2
20.	Місце домашніх і сільськогосподарських тварин у зоологічній системі	2
21.	Вчені-селекціонери у тваринництві	2
22.	Світове виробництво продукції тваринництва	2
23.	Історія розвитку тваринництва	2
24.	Екологія та її місце і значення в роботі інженера-технолога	2
25.	Біотехнологія сільськогосподарських тварин: значення та перспективи	2
26.	Характеристика кормів рослинного походження	2
27.	Характеристика кормів тваринного походження	2
28.	Використання в годівлі с.г. тварин харчових відходів	2
29.	Приготування силосу	2
30.	Сучасне технологічне обладнання підприємств з виробництва свинини	2
31.	Сучасне технологічне обладнання підприємств з виробництва м'яса птиці	2
32.	Сучасне технологічне обладнання підприємств з виробництва яєць	2
33.	Сучасне технологічне обладнання переробних підприємств	3
34.	Вимоги ЕС до забійних цехів	2
	Разом	67

8. Індивідуальні завдання

Приклад індивідуального завдання:

Завдання 1. Визначити та обґрунтувати необхідну кількість робочих коней в господарстві.

Вихідні дані

Показники	Варіанти	
	1	2
Місце знаходження	Херсон	Миколаїв
Площа орної землі, га	3200	3400
Поголів'я, гол.:		
- велика рогата худоба	1200	400
- свині	600	200
- вівці	400	-
- птиця	-	2600

Площа 100 га – 0,6-0,7 гол

ВРХ 100 гол. – 2,5 гол.

Свині 100 гол. – 0,37 гол.

Вівці 100 гол. – 0,4 гол.

Птиця 100 гол. – 0,07 гол.

9. Методи навчання

Методи навчання як свідомі систематичні й послідовні дії, що ведуть до досягнення поставленої мети з вивчення і засвоєння дисципліни «Основи фахової діяльності» включають проведення:

Лекцій з застосування мультимедійних проекторів, слайдів, інших електронних носіїв. Здобувачі вищої освіти мають доступ до електронного варіанту лекцій та при необхідності використовувати його під час підготовки до практичних занять, модульного контролю, тестових завдань.

Практичних занять з використанням сучасних методик, комп'ютерних програм.

Самостійна робота з рекомендованими підручниками в читальному залі університету, спеціальним довідковим і інформаційним матеріалом кафедри, статистичними збірниками України та області.

Використання на практичних заняттях методичних рекомендацій, муляжів тварин, приладів для взяття промірів з тварин.

Рекомендація до перегляду і вивчення дидактичних матеріалів нового покоління (електронні підручники тощо).

Індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти з питань більш глибокого вивчення окремих тем і напрямків навчальної програми, виконання самостійної роботи.

Діалогів і бесід з практичних питань.

10. Методи контролю

Здійснюється шляхом опитування і тестування.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до підсумкового контролю, якщо виконав усі види робіт згідно з робочою навчальною програмою та загальна сума балів за попередні звіти не менше 45 балів, що відповідає результату FX за шкалою ECTS. У разі невиконання цих вимог здобувача вищої освіти отримує незадовільну оцінку і не допускається до підсумкового контролю.

Зразок питань:

1. Види продукції свинарства
2. Види продукції вівчарства
3. Механізм безперервного виробництва називається
4. Тривалість лактації у різних видів тварин
5. Первинна обробка молока передбачає такі операції
6. До основних галузей продуктивного тваринництва не відносять
7. Тривалість вагітності у різних видів тварин
8. Вказати послідовність операцій забійного цеху
9. Скотарство, його значення для суспільства
10. Біологічні особливості великої рогатої худоби
11. Свинарство, його значення для суспільства
12. Біологічні особливості свиней

13. Вівчарство, його значення для суспільства
14. Біологічні особливості овець
15. Птахівництво, його значення для суспільства
16. Біологічні особливості сільськогосподарських видів птиці
17. Конярство, його значення для суспільства
18. Біологічні особливості коней
19. Основні види продукції скотарства, їх характеристика
20. Основні види продукції свинарства, їх характеристика
21. Основні види продукції вівчарства, їх характеристика
22. Основні види продукції конярства, їх характеристика
23. Основні види продукції бджільництва
24. Основні види продукції аквакультури
25. Основні види продукції кролівництва та звідництва
26. Значення робочого конярства
27. Види кінного спорту
28. Породи коней
29. Масті коней
30. Кормова база
31. Значення спецкомбикормів
32. Класифікація порід великої рогатої худоби за напрямком продуктивності, приклади
33. Класифікація порід свиней за напрямком продуктивності, приклади
34. Класифікація порід овець за напрямком продуктивності, приклади
35. Класифікація порід коней за напрямком використання, приклади
36. Класифікація порід птиці за напрямком продуктивності, приклади
37. Класифікація порід кролів
38. Склад та перетравність кормів
39. Основні види кормів в тваринництві, їх використання в годівлі різних тварин
40. Розведення та селекція свиней, овець, птиці
41. Розведення та селекція великої рогатої худоби.

Підсумковий контроль відображає міру компетентності здобувача вищої освіти в навчальній дисципліні і проводяться відповідно до «Положення про організацію навчального процесу в ХДАУ» у вигляді перевірки лекційних занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, перевірки та захисту рефератів, проведення тестового контролю, усного опитування.

Залік проводиться відповідно до "Положення про заліки і екзамени у ХДАУ" в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою.

Проводиться на останньому практичному занятті і здійснюється рейтинговою оцінкою з навчальної дисципліни є сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти у процесі вивчення дисципліни та складання передбачених правилами МРОЗ контрольних заходів. Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни є комплексною характеристикою компетентності здобувача вищої освіти, яка враховує результати виконання усіх видів

навчальних робіт протягом семестру, результати поточного та підсумкового контролю знань. Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістова частина 1												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
2	8	10	10	8	8	14	10	10	10	8	2	100

12. Схеми оцінювання ДВНЗ «ХДАУ»

Шкала ECTS

A	90	100
B	82	89
C	74	81
D	64	73
E	60	63
Fx	35	59
F	1	34

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій
2. Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять
3. Комплект завдань для проведення тестового контролю
4. Презентації навчального матеріалу за темами відповідно до навчальної програми дисципліни

14. Рекомендована література

Базова

1. Бородай І.С. Розвиток зоотехнічної науки в Україні в контексті діяльності проф. В.П. Устьянцева // Історія української науки на межі тисячоліть. – Вип. 41. – К.: Аграрна наука, 2009. – С. 28 - 35
2. Бусенко О.Т. Технологія виробництва продукції тваринництва. – К.: Аграрна наука, 2013. – 493 с.
3. Вергунов В.А. Нариси історії аграрної науки, освіти та техніки. - Ч.2. – К.: Аграрна наука, 2008. -563.
4. Давиденко В.М. Введення до спеціальності. – Миколаїв: Вид. МДАУ, 2006. – 211 с,
5. Ладика В.І., Крятов О.В., Бондарчук Л.В., Крятова Р.Є. Вступ до спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: Навчальний посібник – Суми: ВТД «Університетська книга, 2008. – 255 с.

Допоміжна

1. Бомко В.С., Бабенко С.П., Москалик О.Ю. Годівля сільськогосподарських тварин: Підручник. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 278 с.
2. Аналіз і прогноз кон'юнктури світових ринків продукції тваринництва / [О.М. Шпичак, Ю.О. Лупенко, М.В. Присяжнюк та ін.]; за ред. О.М. Шпичака. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – 250 с.
3. Бірта Г.О. Товарознавча характеристика продукції свинарства : навч. посіб. / Г.О. Бірта. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
4. Брижко В.М. Патентознавство як самостійна наукова дисципліна / Болезни свиней / [А. Грисслер, Т. Фогльмайр, М. Хольцхой и др.]. – К.: Аграр Медиен Україна, 2010. – 238 с.
5. Вівчарство України / [В.М. Іовенко, Ю.В. Вдовиченко, В.І. Вороненко та ін.] ; під. ред. В.М. Іовенко. – К.: Аграрна наука, 2017. – 675 с.
6. Використання та удосконалення генофонду свиней в умовах ТОВ «Таврійські свині» / В.С. Топіха, В.Я. Лихач, С.І. Луговий, О.І. Загайкан // Асканія-Нова : науково-теоретичний фаховий журнал. – 2012. – Вип. 5. – С. 283–289.
7. Відгодівельні якості помісного молодняку свиней / В.Я. Лихач, А.В. Лихач, В.В. Лагодієнко, М.А. Коваль // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв: МНАУ, 2015. – Вип. 2(85). – Т. 1. – С. 124–129.
8. Войтенко С.Л. Генофонд порід тварин Полтавщини та ризику втрати місцевих популяцій / С.Л. Войтенко, Л.В. Вишневський // Вісник Полтавської ДАА. – 2015. – № 1-2. – С. 60–64.
9. Генофонд национальных пород свиней Украины, их создатели и современные координаторы / под редакцией В.П. Рыбалко, А.А. Гетья, В.И. Герасимова. – Полтава: Полтавський літератор, 2011. – 156 с.
10. Гнатюк С.А. Результати і перспективи роботи господарств корпорації «Тваринпром» / С.А. Гнатюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2015. – Вип. 2(84). – С. 15–22.
11. Еріксон Д. Американська технологія утримання свиней (від відлучення до забою) / Д. Еріксон // Прибуткове свинарство. – 2015. – № 3(27). – С. 64–67.
12. Іванов В.О. Біологія свиней : навч. посіб. / В.О. Іванов, М.В. Волошук. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2009. – 304 с.
13. Інтер'єр сільськогосподарських тварин : навч. посіб. / [Й.З. Сірацький, Є.І. Федорович, Б.П. Гопка та ін.]. – К.: Вища освіта, 2009. – 280 с.
14. Кормові натуральні стимулятори продуктивності свиней: практичний порадник / О.О. Висланько, С.О. Семенов, Ф.С. Марченков. – Полтава: ТОВ «Фірма Техсервіс», 2009. – 59 с.
15. Лихач В.Я. Ефективне ведення галузі свинарства в умовах СГПП «Техмет-ЮГ» / В.Я. Лихач, С.М. Галімов // Таврійський науковий вісник : збірник наукових праць ХДАУ. – Херсон : Айлант, 2009. – Вип. 114. – С. 166–170.
16. Лихач В.Я. Забезпечення високої продуктивності свиней в умовах ТОВ «Таврійські свині» / В.Я. Лихач, О.І. Загайкан // Таврійський науковий вісник. – Херсон : Грінь Д.С., 2011. – Вип. 76. – Ч. 2. – С. 194–197.

17. Лихач В.Я. Технологічні особливості вирощування порослят / В. Я. Лихач // Тваринництво України. – 2015. – № 6. – С. 11–13.
18. Луговий С.І. Влияние возраста двухпородных свиноматок на их воспроизводительные качества / С.І. Луговий, В.Я. Лихач // Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: зб. наук. праць Білоцерк. національний аграр. ун-т. – Біла церква, 2015. – Вип. 1(116). – С. 45–49.
19. Маменко О.М. Наукове супроводження інноваційних технологій розвитку тваринництва / О. М. Маменко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : зб. наук. праць Харк. держ. зоовет. акад. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2014. – Вип. 28. – Ч. 1. – С. 54–63.
20. Організація племінної справи: навч. посіб. / В.С. Топіха, Т.І. Нежлукченко, С.І. Луговий, В.Я. Лихач; за ред. В.С. Топіха. – Херсон: Грінь Д. С. – 2012. – 264 с.
21. Походня Г.С. Свиноводство и технология производства свинины / Г.С. Походня. – Белгород : Везелица, 2009. – 776 с.
22. Свинарство: монографія / [В.М. Волощук, В.П. Рибалко, М.Д. Березовський та ін.]. – К.: Аграрна наука, 2014. – 587 с.
23. Технологія виробництва продукції свинарства: підручник для підготовки фахівців у аграрних вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації із спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» / [В.І. Герасимов, Д.І. Барановський, А.М. Хохлов та ін.]; за ред. В.І. Герасимова. – Х.: Еспада, 2010. – 448 с.
24. Топіха В.С. Технологія виробництва продукції свинарства: навчальний посібник / [В.С. Топіха, В.Я. Лихач, С.І. Луговий, та ін.]. – Миколаїв: МДАУ, 2012. – 453 с.
25. Шибанін В.С. Підготовка фахівця-аграрія в рамках системи інноваційного розвитку АПК / В.С. Шибанін, В.Я. Лихач // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв: МДАУ, 2012. – Вип. 1(65). – С. 3–11.
26. Шейко И.П. Свиноводство: учебник / И.П. Шейко, В.С. Смирнов. – Минск: Новое знание, 2005. – 384 с.
27. Энциклопедия воспроизводства / [И. Морару, Т. Фогльмайр, А. Грисслер и др.]. – К.: Рема-Принт, 2012. – 225 с.

Періодичні видання:

1. «Ветеринария», научно – производственный журнал, издается ежемесячно.
2. «Вісник аграрної науки», науково – виробничий журнал, видається щомісяця.
3. «Животноводство», научно – производственный журнал, издается ежемесячно.
4. Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР-(електронний реферативний журнал у PDF- форматі, Web- сайт Книжкової палати України).
5. «Зоотехнія», науково – виробничий журнал, видається щомісяця.
6. «Пропозиція», журнал, видається щомісяця.
7. «Тваринництво України», науково – виробничий журнал, видається

щомісяця.

15. Інформаційні ресурси

Інформаційні ресурси – це вся та проміжна інформація, що лежить в основі ланцюжка, який завершується досягненням поставленої мети при вивченні дисципліни «Основи фахової діяльності».

Інформаційні ресурси – це документи та масиви документів в інформаційних системах (бібліотечних архівах, фондах, банках даних, депозитаріях, музейних сховищах), які здобувач вищої освіти при необхідності може використати для вивчення конкретних тем, розділів дисципліни.

Мультимедійні програми:

1. Планування і організація навчального процесу.
2. Форми і методи науково – дослідної роботи здобувач вищої освіти
3. Система ведення тваринництва
4. Основні галузі продуктивного тваринництва:

Скотарство

Свинарство

Птахівництво

Вівчарство і козівництво

Конярство

Бджільництво

Кролівництво та звірництво

Відео:

- Тваринництво у ПрАТ "Зернопродукт МХП"// URL: https://www.youtube.com/watch?v=MPjL_i5w1-U
- Екологічне “свинство”: як промислове тваринництво вбиває українців // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=roXLk5CeB4M>
- Міні-ферми сімейного типу в Україні // URL: https://www.youtube.com/watch?v=SIYZPFeAt_I
- Тваринництво світу // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Vp4C3SVPd-w>
- Свинарство за європейськими мірками «Нива Переяславщини» готується до запуску 7 свинокомплексу // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=s6gLD-uQho4>
- Основи відгодівлі свиней // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=px62FjqKMjM&list=PLWsGvLQVome8A6Xcx-Kj2yLOOIbjhaWjt>
- Виноградные улитки - успешный бизнес в Украине // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DsSUM8lS-4Q>
- Ферма під Львовом експортує до ЄС 25 тонн равликів // URL: https://www.youtube.com/watch?v=7_n5J-nav9Y
- В Україні набувають популярності виноградні равлики // URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QIQQVDLzLnk>

- Медовий бізнес по-українськи // URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=nBV4Cb4AvEs>
- Відео-курси для пасічників // URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=iavnMBo4uls>

Інтернет джерела:

- URL: <http://presa.ua/tvarinnictvo-ta-veterinarija.html>
- URL: <http://presa.ua/tvarinnictvo-ukraini.html> tvarinnictvo-ukraini.html
- URL: <http://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo.html>
- URL: <https://a7d.com.ua/tvarinnictvo/journals.nubip.edu.ua/index.php/Tekhnologiya>
- URL: <https://tvarynnyctvou.a.at.ua/>
- URL: <http://agroprod.biz>
- URL: <http://www.ait-magazine.com.ua/>